

10.4. PROSTOROVÉ A FUNKČNÍ PARAMETRY ÚSES

Prostorové parametry jako jedno z rozhodujících kritérií vymezení ÚSES jsou výsledkem současné úrovně poznání přírodních zákonitostí. Udávají pouze to, co přírodovědci s pravděpodobností, hraničící s jistotou, vědí, nebo na čem se odborná veřejnost shoduje:

Menší biocentrum, užší nebo delší biokoridor rozhodně nebudou plnit požadované funkce. Minimální parametry tedy nezaručují, že biocentrum nebo biokoridor budou při těchto parametrech funkční. Skutečně potřebné parametry pro funkční způsobilost nejsou s dostatečnou jistotou známy.

10.4.1. Minimální velikosti biocenter

10.4.1.1. Minimální velikost biocenter lokálního významu

- **Lesní společenstva:** minimální velikost je 3 ha, za předpokladu, že jde o kruhový tvar. U všech tvarů biocenter je třeba dbát, aby minimální plocha pravého lesního prostředí v biocentru byla 1 ha.
- **Mokřady:** aby se mokřad mohl stát autonomním biocentrem, musí mít minimální rozlohu 1 ha.
- **Lučnispolečenstva:** minimální velikost je 3 ha.
- **Společenstva stepních lad:** minimální velikost je 1 ha.
- **Společenstva skal:** minimální velikost jako samostatného biocentra je 0,5 ha skutečného povrchu (nikoliv ve svislém průmětu).
- **Společenstva kombinovaná:** minimální velikost je 3 ha.

Pokud biocentrum reprezentuje odlišné STG, může jeho celková minimální výměra odpovídat součtu minimálních výměr pro příslušné STG, ale z titulu reprezentativnosti **v jediném případě v rámci biochory.**

10.4.1.2. Minimální velikost biocenter regionálního významu

- **Lesní společenstva 1. a 2. vegetačního stupně:** minimální velikost je 30 ha s tím, že tuto plochu je možno mírně snížit u oligotrofních stanovišť až na 20 ha. Významný rozdíl do plochy však vnáší způsob lesnického obhospodařování, kdy základní parametr 30 ha platí pouze pro podrostní a výběrné způsoby hospodaření, pro hospodářství holosečné je nutno jej zdvojnásobit.
- **Lesní společenstva 3. a 4. vegetačního stupně:** minimální velikost je 20 ha, u oligotrofních stanovišť až 15 ha. S 40 ha je nutno počítat při holosečném hospodaření.
- **Lesní společenstva 5. vegetačního stupně:** minimální velikost je 25 ha, s možností snížení u oligotrofní řady na 20 ha a s dvojnásobnou velikostí u holosečného hospodaření.
- **Lesní společenstva 6. a 7. vegetačního stupně:** minimální velikost je 40 ha, s možností snížení u troficky chudších řad až na 30 ha. I zde platí vztahy dle způsobu hospodaření.
- **Přírodní společenstva 8. a 9. vegetačního stupně:** minimální velikost je 30 ha.
- **Lesní společenstva tvrdého luhu:** minimální velikost je 30 ha, při holosečném způsobu hospodaření 60 ha.
- **Lesní společenstva olšín a měkkého (vrbo-topolového) luhu:** minimální velikost je 10 ha.

Optimální výměra lesního biocentra regionálního významu vesměs překračuje (z důvodů ochrany genofondu autochtonních dřevin) minimální doporučenou výměru genové základny lesních dřevin, tj. 100 ha. Důležitým kritériem cílového stavu biocentra je věková různorodost dřevinného patra, jež má pro dosažení trvalosti a vyrovnanosti funkcí zásadní význam. Výrazná převaha jednoho vývojového stadia porostu v biocentru vede k výkyvům v plnění některých funkcí porostu a snižuje jeho odolnost vůči stresovým faktorům. Proto je nezbytné, aby alespoň funkčně způsobilá biocentra regionálního a vyššího významu zahrnovala v přiměřeném poměru všechna čtyři základní porostní stadia, jejichž věkové rozpětí se značně liší podle dřeviny (její dlouhověkosti) a typu stanoviště (chudé, bohatě, primárně labilní):

1. mladé zapojující se porosty, dolní etáž nebo holiny (0-30 let),
2. zapojené skupiny mladšího a středního věku (20-80 let),
3. dospívající a vývojově zralé porosty (60-150let),
4. rozpadové stadium (120-180 i více let) - alespoň v minimálním podílu.

- **Společenstva mokřadů:** minimální velikost je 10 ha.
- **Luční společenstva:** minimální velikost je 30 ha.
- **Společenstva stepních lad:** minimální velikost je 10 ha.
- **Společenstva skalní:** minimální velikost je 5 ha (skutečného povrchu, nikoliv ve svislém průmětu, aby nebyly znevýhodněny svislé skalní stěny, na nichž jsou skalní společenstva nejlépe zachována).

10.4.1.3. Minimální velikost biocenter nadregionálního významu

Dělení nadregionálních biocenter na reprezentativní a kontaktní je nevýznamné, protože biocentra mají velkou rozlohu a obsahují vždy několik typů ekosystémů. Ve většině případů budou kombinovaná, musí však plošně

převažovat ekosystémy pro daný bioregion typické (reprezentativní).

Nadregionální biocentrum má jádrové území (jádro) a nárazníkovou (ochrannou) zónu.

Minimální výměra nadregionálního biocentra je 1 000 ha, provinciálního biocentra 10 000 ha.

Rozloha jádrového území se předpokládá cca 300 ha, protože by mělo zahrnovat škálu typických ekosystémů daného bioregionu.

U unikátních nadregionálních biocenter je nutné stanovit optimální rozlohu individuálně.

10.4.2. Maximální délky biokoridorů a možnosti jejich přerušení

10.4.2.1. Maximální délky biokoridoru místního významu a jejich přípustné přerušení

- **Lesní společenstva:** maximální délka je 2 000 m. Možnost přerušení je max. 15 m.
- **Mokřadní společenstva:** maximální délka je 2 000 m. Přerušení je možné maximálně na 50 m při přerušení zpevněnou plochou, 80 m při přerušení ornou půdou, 100 m při ostatních kulturách.
- **Společenstva kombinovaná:** maximální délka je 2 000 m. Přerušení je možné do 50 m při přerušení zastavěnou plochou, 80 m při přerušení ornou půdou, 100 m při ostatních kulturách.
- **Luční společenstva:** maximální délka je 1 500 m. Přerušení je možné i 1 500 m.
- **Společenstva stepních lad v biochorách se souvislým rozšířením 1. vegetačního stupně (jsou považována za přírodě blízká zonální):** maximální délka je 2 000 m. Přerušení je možné do 50 m při přerušení zastavěnou plochou, 80 m při přerušení ornou půdou, 100 m při ostatních kulturách.
- **Společenstva stepních lad ve 2. a 3. vegetačním stupni (jsou považována za extrazonální):** maximální délka je 2000 m. Přerušení je možné i 2000 m.

10.4.2.2. Maximální délky biokoridorů regionálního významu a jejich přípustné přerušení

- **Lesní společenstva:** maximální délka je 700 m, přerušení bezlesím je možné do 150 m (ovšem za předpokladu, že bude biokoridor pokračovat minimálně v parametrech lokálních).
- **Mokřadní společenstva:** maximální délka je 1 000 m. Přerušení je možné max. 100 m stavební plochou, 150 m ornou půdou a 200 m ostatními kulturami.
- **Luční společenstva v 5. až 9. vegetačním stupni:** maximální délka je 700 m. Přerušení je možné max. 100 m stavební plochou, 150 m ornou půdou a 200 m ostatními kulturami.
- **Luční společenstva niv v 1. až 4. vegetačním stupni:** maximální délka je 500 m. Přerušení je možné max. 100 m stavební plochou, 150 m ornou půdou a 200 m ostatními kulturami.
- **Společenstva stepních lad:** maximální délka je 500 m. Přerušení je možné max. 100 m stavební plochou, 150 m ornou půdou a 200 m ostatními kulturami.

Složený biokoridor:

Jde o speciální, i když v praxi nejvíce používaný případ, kdy se do velmi dlouhého koridoru vkládají lokální biocentra na malých vzdálenostech. Vzdálenosti těchto lokálních biocenter by neměly překračovat maximální délky uvedené v předcházejících odstavcích. Celková délka složeného biokoridoru od jednoho regionálního biocentra k druhému je maximálně 8 000 m za předpokladu alespoň jedenácti mezilehlých lokálních biocenter.

10.4.3. Minimální šířky biokoridorů

10.4.3.1. Minimální šířky biokoridorů lokálního významu

- **Lesní společenstva:** minimální šířka je 15 m.
- **Společenstva mokřadů:** minimální šířka je 20 m.
- **Luční společenstva:** minimální šířka je 20 m.
- **Společenstva stepních lad:** minimální šířka je 10 m.

10.4.3.2. Minimální šířky biokoridorů regionálního významu

- **Lesní společenstva:** minimální šířka je 40 m.
- **Společenstva mokřadů:** minimální šířka je 40 m.
- **Luční společenstva:** minimální šířka je 50 m.
- **Společenstva stepních lad:** minimální šířka je 20 m.